

כתיבה: מרים מימון
עריכה: נועה גמרסני
קהל היעד: יסודי כיתות א-ו
משך הפעילות: 45 דקות

המטרה:

1. התלמידים יכירו את הפסוק "מִפְּנֵי שִׂיכָה תִּקּוּם וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן" (ויקרא יט לב)
2. התלמידים יבינו את מהות המצוה החשובה ופרטיה.
3. התלמידים יפנימו שזקנה משמעותה חכמה. מתוך כך יפנימו את יחס הכבוד וההערכה אל המבוגרים.
4. התלמידים יכירו בכך שהשבת שבה קוראים בבתי הכנסת את הפסוק (שבת פרשת "קדושים") מוקדשת לנושא הכבוד אל המבוגרים ויחשבו איך ליישם את מה שלמדו
5. התלמידים יעשו פעולה של כבוד חיבור ועזרה למבוגר בסביבתם - סבאסבתא/ שכן/ שורד שואה בעיר

המהלך:

הזקן הזה הוא אני...

פתיחה

נציג בפני התלמידים תצלום של ילד רוכב על אופניים (נספח 1) ונבקש מהם לספר פרטים על הילד מדמיונם באמצעות

שאלות מנחות:

1. בן כמה הילד?
 2. איך קוראים לו?
 3. היכן הוא גר?
 4. מיהם החברים שלו?
 5. במה הוא מתעניין?
 6. במה הוא רוצה לעבוד כשהיה גדול?
- לאחר שהילדים יענו על השאלות, נספר להם כי התצלום הוא תצלום ישן שנצבע, והילד שמצולם בו כבר מבוגר מאוד. נראה לתלמידים את התצלום המקורי (נספח 2) ותמונה עדכנית של האדם המצולם (נספח 3) נסכם ונאמר: כאשר אנו פוגשים באדם זקן, נדמה לנו שהוא מאז ומתמיד היה כזה שונה ומרוחק מאיתנו. אך עלינו לזכור שאותו אדם היה ילד כמונו, ממש דומה לנו. הוא יודע וזוכר מה ילד מרגיש, הוא יכול להבין אותנו... יום אחד גם אנחנו נהיה זקנים. נשאל את התלמידים: "האם פעם דמיינתם את עצמכם כזקנים? מהו בעצם ההבדל בין ילד לזקן?" נאזין לתשובותיהם.
- נראה לתלמידים קטע קצר מהסדרה "80 ו 4" (פרק 1 מתחילת הפרק עד דקה 2:45 https://youtu.be/EU4Sj_C0-a8) נשאל את התלמידים:
- לו יכולתם שוב ללכת לגן... הייתם בוחרים בגן כזה?
 - מהם היתרונות בגן שכזה?
 - מה לדעתכם מעניקים הילדים לזקנים?
 - מה מקבלים הילדים מהמפגש עם הזקנים?

נסכם חלק זה ונאמר-

כל אדם הוא גם ילד, וגם זקן. האנשים המבוגרים שסביבנו היו פעם ילדים, גם אנו נגדל ונהיה יום אחד זקנים. החיבור בינינו - צעירים ומבוגרים - הינו חשוב ומביא הרבה טוב (כפי שענו הילדים לשאלות בעקבות הסרטון): הילדים מעניקים לזקנים שמחה ותמימות, הפגת בדידות, תקווה וחיות והזקנים נותנים לילדים חכמת חיים וביטחון, סיוע, הכוונה ועוד. היום נלמד מהו היחס הנכון למבוגרים ואיך עלינו להתנהג בקרבם.

חלק א

"והדרת פני זקן"

היכרות עם הפסוק

בכיתות ד-ו: נחלק את התלמידים לקבוצות וכל קבוצה תקבל תנ"ך. נכתוב על הלוח כתב חידה: ג, י"ט, ל"ב

התלמידים יצטרכו לפתור את החידה - זהו מראה מקום לפסוק "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" (ויקרא- הספר השלישי מבין חמשת חומשי תורה, פרק י"ט פסוק ל"ב) כאשר הקבוצה הראשונה תפתור את החידה ותמצא את הפסוק על התלמידים להסביר ביחד את משמעותו המילולית של הפסוק.

המשפט הזה הינו פסוק מפרשת קדושים (אם השיעור מתקיים בשבוע של הפרשה כדאי להתעכב ולהסביר שפסוק זה לקוח מפרשת השבוע- הפרשה אותה קוראים בבתי הכנסת בשבת זו) מן הפסוק הזה אנחנו לומדים שעלינו לכבד את המבוגרים שבסביבתנו, ואף לקום לכבודם כאשר אנחנו פוגשים בהם.

בכיתות א-ג: נציג לפני התלמידים שלט שעליו כתוב הפסוק: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" (נספח 4) ונקרא אותו יחד. נסמן מילים קשות להבנה וננסה לפרשן ביחד עם התלמידים: מהי שיבה? מה משמעות המילה "והדרת"? שיבה- זקנה

והדרת- מלשון הדר- תהדר, תכבד, תייקר.

אנו לומדים מן הפסוק שעלינו לכבד את האדם הזקן ולהתנהג כלפיו בצורה יפה ומיוחדת.

נדגים ונפנים - נבחר שני מתנדבים להצגה. - נשים עליהם תחפושת מתאימה, האחד ילד והשני זקן ונשאל את התלמידים - מה הפסוק מבקש מן הילד לעשות כאשר הזקן נכנס לחדר? הילדים ינתבו את השחקן הילד לקום כאשר השחקן הזקן נכנס לחדר.

נראה/ נשמיע את השיר בביצוע דודו פישר - "מפני שיבה תקום".**

נדגיש: הפסוק לא מדבר דווקא על זקן שהוא קרוב משפחה, או על איש חכם במיוחד, מכובד או עשיר... אלא על כל אדם שהגיע לגיל זקנה.

חלק ב

זקן = זה קנה חכמה

הבנה לעומק

נשאל את התלמידים - "מדוע עלינו לכבד את הזקנים?"

נאסוף את תשובותיהם ונסכם ב 4 תמונות (נספח 5) מדוע עלינו לכבד את הזקנים שסביבנו

1. אותיות המילה "זקן", אומרים חכמינו זכרונום לברכה, הן ראשי תיבות של המילים : זה קנה חכמה. אנו מכבדים כל אדם זקן באשר הוא, מפני שהוא חכם מאיתנו. השנים שעברו עליו, החוויות, הניסיונות והאתגרים, הדברים שלמד בחייו, הם שהביאו אותו לקנות חכמה. אנו מכבדים אותו מפאת חכמתו הרבה.
2. נשאל את התלמידים - האם יצא לכם ללמוד מפיו של זקן? להתייעץ עם אדם מבוגר ולקבל ממנו עצה טובה? בזכותם אנו כאן! נתבונן בתמונה מראשית ימיה של תל אביב ובתמונה אחרת מימים אלו. נפנים את השוני האדיר שעברה מדינת ישראל בזכות הזקנים שחיים ביננו. הם בנו, פיתחו, שכללו, נלחמו, קידמו את המדינה בכל התחומים - מדע, חינוך, ביטחון, כלכלה, משפט ועוד ועוד. אנו חבים להם חובה גדולה של כבוד והוקרה!
3. אדם זקן זקוק לעזרה וסיוע מפאת גילו ותשישות גופו. אנו נמצאים בשלב שבו יש לגוף כוח. עלינו להשתמש בכוחות שלנו על מנת לסייע למי שזקוק לעזרתנו.

נוסיף נקודה חשובה:

כאשר מדובר בסבא וסבתא שלנו, או אדם מבוגר ממשפחתנו, עלינו להוסיף על כל אלו את התודה על עצם קיומנו, ועל כל מה שהעניקו לנו, ולכבד אותם עד מאד מתוך הודיה ואהבה.

** מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" לקוח מתוך "בגן של דודו". ביצוע: דודו פישר מילים ולחן: אורית וגנפלד. תודה על השותפות במיזם "והדרת"!

חלק ג

"לא הדיבור עיקר אלא המעשה"

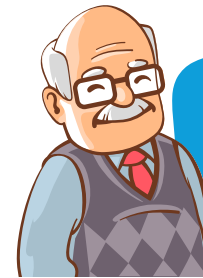
מהבנה לפעולה

נסכם ונאמר: למדנו את הפסוק "והדרת פני זקן" והבנו את משמעותו. אמרה חשובה בפרקי אבות מלמדת אותנו ש"לא הדיבור עיקר אלא המעשה". ברצוננו לפעול יחד לאור מה שלמדנו.

השר אורי אורבך, זכרונו לברכה, שהיה שר הממונה על אזרחים ותיקים, קבע ששבת פרשת "קדושים", השבת בה קוראים את הפסוק "והדרת פני זקן" בבתי הכנסת, תוקדש לעשייה ומחשבה בנושא זה. נחשוב יחד איך נוכל לכבד להוקיר ולשמח את הזקנים שבסביבה שלנו? איך נוכל לחזק את הקשר עם סבא וסבתא? מהן הפעילויות המשותפות שאנו יכולים לעשות ביחד?

התלמידים יקבלו גלויה מעוצבת (נספח 6) ויכתבו מכתב לזקן שהם מכירים. ניתן להעניק את המכתב בתוספת פרח או עוגה.

"והדרת"
פני זקן"

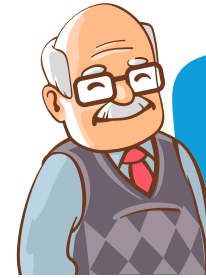
מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

**"והדרת"
פני זקן"**

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

"והדרת"
פני זקן"

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

shutterstock

"והדרת"
פני זקן"

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

"מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם

וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן"

(ויקרא יט לג)

"והדרת" פני זקן"

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

"והדרת"
פני זקן"

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

**"והדרת
פני זקן"**

מערכי שיעורים לשבת "והדרת"

